

Till: Landsbygds- och infrastruktur departementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

2024-05-16, Solna

Arla Foods remissvar på betänkandet SOU 2024:0248

”Livsmedelsberedskap för en ny tid”

Arla Foods har ombetts svara på remissen ”Livsmedelsberedskap för en ny tid. Som Sveriges största mejerikooperativ och livsmedelsproducent delar vi utgångspunkt för uttredningen; att det i den tid vi befinner oss i kräver politiska beslut för att tillgodose en livsmedelsberedskap som i kristider kan säkerställa tillgång till livsmedel för hela befolkningen. På ett övergripande plan välkomnar vi uttredningens förslag och anser att det är angeläget att lagstiftning och resurser snarast kommer på plats.

Allmänna synpunkter

Uttredningen har haft till uppgift att föreslå en utvecklad inriktning av livsmedelsberedskapen. Uttredningen har därmed inte tagit sikte på att föreslå allmänt robust och produktionshöjande åtgärder för svensk livsmedelsproduktion. Det är en fullt förståelig avgränsning. Men därför är det viktigt att understryka att de främsta åtgärderna för att förstärka svensk livsmedelsberedskap inte täcks av uttredningens förslag. Att skapa goda förutsättningar för investeringar i hela livsmedelsvärdkedjan och framför allt i jordbruket är nyckeln till en stärkt svensk livsmedelsberedskap. Arla har gjort ett längre inspel till den uppdaterade livsmedelsstrategin med flera konkreta förslag där dessa frågor adresseras.

Mejerivärdkedjans roll i svensk livsmedelsberedskap

Mjölkk är ett näringsrikt livsmedel som kan produceras i hela Sverige året runt och kan därmed fylla avgörande funktioner i svensk livsmedelsberedskap. Mjölkkobesättningarna utgör ett levande lager som producerar både mjölkk och kött och konsumerar i huvudsak foder som produceras på den egna gården. Mjölkk kan sen bli allt från färsk mjölkk, till ost och smör eller mjölkkpulver som kan lagras länge och inte behöver hållas kyld.

Arla Foods Sverige
PO BOX 4083
169 04 Solna

Telefon 08-789 50 00
www.arla.se

Därför är det oerhört viktigt att mejerierna som kan ta hand om mjölken och göra det till olika typer av mejeriprodukter har förutsättningar att hämta och ta emot mjölken även när förhållandena är svåra.

Inspel till utredningens förslag

Vi tillstyrker utredningens förslag men vill tillföra synpunkter på några områden.

Kommunernas ansvar

Det är bra att kommunerna ges en lagstadgad och förtydligade roll. Kommunerna har en viktig roll som leverantör av viktig infrastruktur till livsmedelssektorn så som vatten och avlopp. Den offentliga måltidsservicen lämpar sig också väl att ta ansvar för befolkningens livsmedelsförsörjning vid allvarliga störningar. Kommunernas ansvar måste dock tydligare kompletteras med ett kompetensstöd och statlig samordning. Flera stora livsmedelsproducerande gårdar och anläggningar producerar råvaror och livsmedel för stora delar av landet men ligger i små kommuner som inte kan bära ansvaret för en så stor del av landets livsmedelsproduktion. Det finns också en överhängande risk att vi får en lång rad olika lösningar i olika kommuner som det är svårt för aktörerna i branschen att förhålla oss till. Här har länsstyrelserna och civilsamhällesområdena en viktig funktion att fylla som skulle kunna förtydligas mer än vad den gör i utredningens förslag.

Beredskapslagring

Arla håller med om utredningens resonemang att en livsmedelsberedskap som är uthållig över tid fram för allt förutsätter att flödet av livsmedel upprätthålls och att beredskapslagring av insatsvaror för att upprätthålla produktionen för att göra den mindre känslig för störningar är prioriterat för den långsiktiga beredskapen. Vi delar också uppfattningen att beredskapslagring av färdiga livsmedel inom måltidsverksamhet kan vara ett viktigt komplement för att upprätthålla livsmedelsförsörjningen i begränsade geografiska områden under en kortare tid.

I andra europeiska länder finns för detta ändamål olika typer av omsättningslager av mjölkpulver. Detta bör övervägas även i Sverige.

Investeringsstöd för ökad motståndskraft

Utredningen föreslår att Regeringen bör ge Livsmedelsverket i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett investeringsstöd i syfte att stärka motståndskraften hos företag inom livsmedelstillverkning och livsmedelsdistribution. Ett liknande uppdrag finns i Livsmedelsverkets regleringsbrev och det är angeläget att konkreta förslag och finansiering av dessa tas fram skyndsamt. Det är värt att påpeka att kostnaderna för detta inte tas med i utredningens beräkningar av kostnadseffekter för statens budget.

Konkretisering och finansiering av näringslivets bidrag till livsmedelsberedskap

Genomgående förutsätts näringslivet ta ett stort ansvar för att upprätthålla livsmedelsproduktionen vid allvarliga störningar. Trots att det ligger i allas intresse att så görs, så finns inga konkreta förslag på åtaganden, finansiering eller tydliga prioriteringar av att upprätthålla den infrastruktur som krävs för att livsmedelsproduktion ska kunna upprätthållas. Vi kan därmed konstatera att en stor del av livsmedelsberedskapen fortsatt vilar på frivillighet och nära dialog mellan myndigheter och företag.

Behov av skyndsam hantering

Flera av utredningens förslag, till exempel kommunernas ökade ansvar eller en ökad lagring av insatsvaror i jordbruket, kommer att ta lång tid att implementera. Det är därför av största vikt att regeringen agerar skyndsamt på utredningens förslag.